

În 1880, Lev Nikolaevici Tolstoi începe să critice în scrierile sale Biserica Ortodoxă, acuzând-o că e preocupată numai de ritualuri și dogme, fără să-i pese de învățătura originară a lui Isus. Deși cenzura împiedică publicarea cărților în care își exprimă aceste idei, poziția lui Tolstoi e binecunoscută, ceea ce face ca în 1901 Sinodul Bisericii Ortodoxe Ruse să-l excomunică. În scrisoarea de răspuns la decizia Sinodului, Tolstoi spune: „Am început prin a iubi credința mea ortodoxă mai mult decât liniștea mea, apoi am iubit creștinismul mai mult decât biserica mea, acum însă iubesc adevărul mai mult decât orice pe lume. Și chiar și acum pentru mine adevărul se suprapune cu creștinismul, așa cum îl înțeleg eu“. Tolstoi moare în 1910, după ce refuzase ferm să se întoarcă în sânul Bisericii. E înmormântat fără fast într-o pădure lângă Iasnaia Poliana.

LEV TOLSTOI

EVANGHELIA PE SCURT

Traducere și prefață de
WILHELM TAUWINKL

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

De aceea, cel ce crede că este fiu al lui Dumnezeu nu trăiește
în minciună și este spălat de rele. 18

Căci el știe că lumea pământească este o amăgire, 19

că în el, în omul însuși, este puțința de a recunoaște că ade-
vărul este viu. Iar adevărul trăiește doar ca Duh-Fiul-al-Tatălui. 20

CUPRINS

PREFAȚĂ	
de Wilhelm Tauwinkl	5
CUVÂNT ÎNAINTE AL AUTORULUI	11

EVANGHELIA
sau
VESTEA MÂNTUIRII LUI ISUS HRISTOS,
FIUL LUI DUMNEZEU

PROLOG	
Cunoașterea vieții	35
CAPITOLUL ÎNTÂI	
Fiul lui Dumnezeu	37
CAPITOLUL AL DOILEA	
Dumnezeu este duh	44
CAPITOLUL AL TREILEA	
Începutul cunoașterii	55
CAPITOLUL AL PATRULEA	
Împărăția lui Dumnezeu	65
CAPITOLUL AL CINCILEA	
Viața cea adevărată	77
CAPITOLUL AL ȘASELEA	
Viața mincinoasă	93

CAPITOLUL AL ȘAPTELEA

Eu și Tatăl una suntem 108

CAPITOLUL AL OPTULEA

Viața este nevremelnică 124

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

Ispitele 136

CAPITOLUL AL ZECELEA

Lupta cu ispita 152

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

Cuvântarea de bun rămas 165

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA

Biruința duhului asupra trupului 175

ÎNCHEIERE

Cunoașterea vieții este facerea de bine 187

PROLOG
CUNOAȘTEREA¹ VIEȚII

CUPRINS

Evanghelia vestește că Izvorul primar al lucrurilor nu este un Dumnezeu aflat în afara acestora, așa cum cred oamenii, ci Cunoașterea vieții. De aceea, în locul a ceea ce oamenii numesc Dumnezeu stă, potrivit Evangheliei, Înțelegerea vieții. Fără Înțelegere nu există viață. Orice om trăiește numai pentru că are Înțelegerea vieții. Cei care nu înțeleg acest lucru și consideră trupul ca izvor primar al vieții își răpesc singuri viața cea adevărată.

Însă cei care înțeleg că nu trăiesc în trup, ci în Înțelegere, au viața cea adevărată. Și această viață adevărată a arătat-o Isus Hristos. Recunoscând adevărul faptului că viața omului își are originea în Înțelegere, le-a dat oamenilor învățătura și pilda unei vieți a Înțelegerii în trup.

Învățăturile de credință timpurii erau exprimate ca o lege despre ceea ce ar trebui să facem și să nu facem pentru a-i sluji lui Dumnezeu. Dimpotrivă, învățătura lui Isus Hristos se bazează pe Înțelegerea vieții. Un Dumnezeu exterior nimeni n-a văzut vreodată și nimeni nu poate cunoaște și, de aceea, viața noastră nu poate fi determinată și călăuzită de slujirea unui Dumnezeu exterior. Doar recunoscând Înțelegerea în sine, care provine din Izvorul primar al Înțelegerii, asemenea Fiului din Tatăl, ca temei al tuturor celorlalte, avem calea vieții.

*

1. Rus. разумение [*razumenie*], „înțelegere”, „cuprindere” (n. ed. germ.).

Aceasta este Vestea Mântuirii lui Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Mc 1, 1

Vestea Mântuirii aceasta este, ca toți oamenii, încredințați că sunt fii ai lui Dumnezeu, să dobândească viața cea adevărată. In 20, 31

Ca temei și început al tuturor celorlalte a fost pusă Înțelegerea vieții. Înțelegerea vieții a fost pusă în locul lui Dumnezeu. Înțelegerea vieții este Dumnezeu. In 1, 1

Aceasta era cea care, prin vestea lui Isus, a fost pusă în locul lui Dumnezeu ca temei și început al tuturor celorlalte. 2

Toate prin Înțelegere au fost născute la viață și fără aceasta nu poate fi nimic viu. 3

Înțelegerea dă viața cea adevărată. 4

Înțelegerea este lumina adevărului, iar această lumină luminează în întuneric și întunericul n-a cuprins-o. 5

Lumina cea adevărată era mereu în lume și luminează pe tot omul născut în lume. 9

Și în lume era și lumea era vie doar fiindcă avea în sine lumina Înțelegerii, dar lumea n-a păstrat-o. 10

Într-ale sale s-a arătat, dar ai săi n-au păstrat-o. 11

Doar cei care au cuprins Înțelegerea au dobândit puțința să devină asemenea ei, dat fiind că au crezut în existența ei. 12

Cei care au crezut că viața se întemeiază pe Înțelegere n-au devenit fii ai trupului, ci fii ai Înțelegerii. 13

Iar Înțelegerea vieții s-a arătat în Persoana lui Isus Hristos în trup, și noi am înțeles sensul ei ca fiind acela că Fiul Înțelegerii, Omul în trup, este de același fel cu Tatăl, Izvorul primar al vieții, că este întru totul asemenea Tatălui, Izvorul primar al vieții. 14

Învățătura lui Isus este credința cea desăvârșită și adevărată, căci după împlinirea învățaturii lui Isus am cuprins credința cea nouă în locul celei vechi. 15

Legea prin Moise a fost dată, dar credința cea adevărată am cuprins-o prin Isus Hristos. 17

Pe Dumnezeu nimeni nu l-a văzut vreodată; doar Fiul, care este în Tatăl, ne-a arătat calea vieții. 18

CAPITOLUL ÎNTÂI

FIUL LUI DUMNEZEU

Omul este fiul lui Dumnezeu, slab în trup și liber în duh („Tatăl Nostru!“)

CUPRINS

Isus era fiul unui tată necunoscut. Dat fiind că nu-l cunoștea pe tatăl său, în copilărie l-a numit pe Dumnezeu Tatăl său. În vremea aceea era, în Iudeea, un profet pe nume Ioan. Ioan vestea venirea lui Dumnezeu pe pământ. El spunea că, dacă oamenii și-ar schimba viața, i-ar privi pe toți oamenii ca fiind egali între ei, nu s-ar răni unii pe alții, ci s-ar ajuta unul pe altul, atunci s-ar arăta Dumnezeu pe pământ, iar Împărăția sa ar fi întemeiată pe pământ. Auzind Isus această propovăduire, s-a îndepărtat de oameni în pustiu, pentru a cuprinde sensul vieții omului și relația sa cu Izvorul primar și nesfârșit al lucrurilor, care era numit Dumnezeu. Dat fiind că Isus nu-l cunoștea pe tatăl său trupesc, socotea că Tatăl său este Izvorul primar și nesfârșit al lucrurilor, pe care Ioan îl numise Dumnezeu.

După ce Isus a petrecut câteva zile în pustiu fără hrană, a început să fie chinuit de foame și a cugetat în sinea lui: „Eu sunt Fiul lui Dumnezeu Atotputernicul și, de aceea, ar trebui ca Eu să fiu tot atât de atotputernic ca și El, dar totuși, iată, vreau să mănânc și nu apare nici o pâine la porunca mea, prin urmare nu sunt atotputernic.“ Atunci și-a spus în sinea lui: „Ce-i drept, nu pot face pâine din pietre, dar mă pot abține de la pâine. De aceea, chiar dacă nu sunt atotputernic în trup, sunt, totuși, atotputernic în duh, pot învinge trupul și, astfel, sunt Fiul lui Dumnezeu, nu după trup, ci după duh.“

„Dacă însă Eu sunt un Fiu al Duhului – și-a spus El mai departe –, atunci mă pot desprinde de trup, nimicindu-l.“ La

aceasta și-a dat următorul răspuns: „Sunt născut în trup de la Duhul. Aceasta a fost voința Tatălui meu și, de aceea, nu mă pot opune voinței sale.“

„Dacă însă nu-ți poți potoli pofta trupeză și nici nu te poți desprinde de trup – și-a spus El mai departe –, atunci trebuie să muncești pentru trup și să te desfeți în toate acele bucurii care ți se dau.“ La aceasta a dat următorul răspuns: „Nu pot potoli poftele trupului și nici nu mă pot desprinde de trup, dar viața mea este atotputernică în Duhul Tatălui meu și de aceea trebuie ca, în trup, să-i slujesc doar Duhului – Tatălui meu –, lucrând doar pentru El.“ Iar după ce s-a încredințat că viața omului se întemeiază doar pe Duhul Tatălui, a părăsit pustiul și a început să le vestească oamenilor învățătura sa. Le spunea că în El locuiește Duhul, că, de acum înainte, cerul este deschis, iar puterile cerești s-au unit cu omul, că pentru oameni a început o viață liberă și fără de sfârșit și că toți oamenii, oricât de nefericiți ar fi, pot totuși să devină fericiți.

*

Nașterea lui Isus a fost așa: mama lui, Maria, era logodită cu Iosif. Totuși, înainte să înceapă să fie împreună ca bărbat și femeie, s-a aflat că Maria era însărcinată.

Iosif însă era un om bun și nu voia s-o facă de rușine, astfel că a luat-o la sine ca femeia sa și n-a cunoscut-o până ce l-a născut pe întâiul său fiu. Și l-a numit pe acest fiu Isus.

Iar copilul creștea și se întărea, fiind mai plin de înțelepciune decât pentru vârsta lui.

Isus a ajuns deja la doisprezece ani și au plecat odată

Maria și Iosif la sărbătoare, la Ierusalim, și au luat copilul cu ei.

Sărbătoarea s-a terminat și s-au întors acasă, uitând copilul.

Mt 1, 18

1

19.
24-25

Lc 2, 40

41

42

43-44

45 Apoi și-au adus aminte de el și credeau că a plecat cu copiii și au întrebat pe drum de el. Copilul însă nu era de găsit nicăieri și s-au întors la Ierusalim ca să-l caute.

46 Și abia a treia zi au găsit copilul în Templu, șezând în mijlocul învățătorilor, ascultându-i și întrebându-i.

47 Și toți erau uluiți de priceperea lui.

48 Mama l-a privit și i-a spus: „Ce ne-ai făcut? Eu și tatăl tău suntem îngrijorați și te căutăm.“

49 Iar el le-a spus: „Unde m-ați căutat? Nu știți că Fiul trebuie căutat în casa Tatălui?“

50 Iar ei n-au înțeles cuvintele lui, n-au înțeles pe cine numea Tatăl său.

51 Iar după aceea, Isus a trăit împreună cu mama lui și-i era ascultător în toate.

52 Și înainta în vârstă și în înțelepciune.

Lc 3, 23 Și toți credeau că Isus este fiul lui Iosif. Astfel a trăit până la treizeci de ani.

Mt 3, 1 În vremea aceea a apărut în Iudeea profetul Ioan.

Mc 1, 4 Ioan trăia în pustiul Iudeii, la Iordan.

Mt 3, 4 Ioan avea îmbrăcăminte din păr de cămilă și se hrănea cu scoarță de copac și ierburi.

Mc 1, 4 El îndemna poporul să-și schimbe viața, ca să scape de minciună, și, ca semn al schimbării vieții, curăța poporul în Iordan.

Lc 3, 4 El spunea: „Un glas strigă către voi: Pregătiți lui Dumnezeu o cale în pustiu, neteziți calea lui.“

5 Faceți ca totul să fie neted, să nu mai fie nici dealuri, nici văi, nici lucruri înalte, nici joase.

6 Atunci va fi Dumnezeu printre voi și toți își vor afla mântuirea.“

10 Iar poporul îl întreba: „Ce trebuie să facem?“

11 El le răspundea: „Cel ce are două haine să dea celui ce nu are nici una și cel ce are bucate să dea celui ce nu are.“

12 Au venit la el vameșii și l-au întrebat: „Ce trebuie să facem?“

13 El le-a spus: „Nu cereți mai mult decât este hotărât.“

Și l-au întrebat și ostașii: „Cum trebuie să ne purtăm?” 14
El a spus: „Pe nimeni să nu asupriți, nu vă amestecați în șiretlicuri. Să vă mulțumiți cu ce vi se dă.”

Și au venit la el locuitorii Ierusalimului și toți iudeii din ținutul Iordanului. Mt 3, 5

Și se căiau înaintea lui de minciunile lor și, ca semn că și-au schimbat viața, îi curăța în Iordan. 6

Dar și fariseii și saduceii¹ au venit la Ioan, însă pe ascuns. 7

El i-a recunoscut și a spus: „Neam de vipere, dacă și voi ați simțit că nu puteți scăpa de voința dumnezeiască, atunci veniți-vă în fire și schimbați-vă credința.

Iar dacă vreți să vă schimbați credința, atunci să se vadă din roadele voastre că v-ați venit în fire. 8

Iată, securea e pusă lângă pom. Dacă pomul aduce rod rău, va fi doborât și aruncat în foc. 10

Eu vă curățesc în apă, ca semn că v-ați schimbat firea; totuși, după această curățire, trebuie să vă mai curățiți și prin Duhul. 11

Duhul vă va curăți așa cum stăpânul casei își curăță aria: grâul îl va aduna, iar pleava o va arde.” 12

Atunci a venit Isus din Galileea la Iordan, la Ioan, ca să fie curățit de el și s-a curățit și a ascultat propovăduirea lui Ioan. 13

Și de la Iordan a mers în pustiu și acolo a cunoscut tăria Duhului. Mt 4, 1

Isus a petrecut în pustiu patruzeci de zile și patruzeci de nopți fără mâncare și fără băutură. 2

Iar glasul trupului i-a spus: 3

„Dacă ai fi Fiul atotputernicului Dumnezeu, atunci ai putea, cu totul după voința ta, să faci pâini din pietre; dar nu poți face aceasta, prin urmare nu ești Fiul lui Dumnezeu.” Lc 4, 3

1. Tolstoi folosește termenul *pravoslavni* (pravoslavnic, ortodox, dreptcredincios) în loc de fariseu și termenul *staroobradeț* pentru saducei (cuvântul referindu-se la ortodoxii „de rit vechi”, care n-au acceptat reformele Bisericii Ortodoxe Ruse din sec. al XVII-lea). De-acum înainte vom folosi în traducere termenii „dreptcredincioși” și „vechii credincioși” (n. tr.).

4 Dar Isus și-a spus: „Dacă nu pot face pâine din pietre, aceasta înseamnă că nu sunt Fiul al unui dumnezeu al trupului, ci Fiul Dumnezeului Duhului. Eu sunt viu nu prin pâine, ci prin Duh. Iar Duhul meu poate disprețui trupul.” Dar foamea tot îl mai chinuia, iar glasul trupului i-a vorbit din nou: „Dacă doar în Duhul viețuiești și trupul îl poți disprețui, atunci te poți despărți de trup, iar Duhul va rămâne viu.”

9 Și i s-a părut că stă pe acoperișul Templului, iar glasul trupului îi spune: „Dacă ești Fiul Dumnezeului Duhului, atunci aruncă-te jos de pe Templu – și nu vei muri.

10 Ci o putere nevăzută te va scăpa, te va ridica și te va păzi de orice rău.”

Lc 4, 11 Dar Isus și-a spus: „Eu pot disprețui trupul, dar nu mă pot desprinde de el, căci sunt născut din Duhul în trup. Aceasta a fost voința Tatălui meu, a Duhului, iar Eu nu mă pot împotrivi lui.” Atunci i-a spus deci glasul trupului: „Dacă nu te poți împotrivi Tatălui tău aruncându-te jos de pe Templu și despărțindu-te de trup, atunci nu te poți împotrivi Tatălui tău nici flămânzind, când ai vrea să mănânci. Nu-ți este îngăduit să nescotești poftele trupului. Acestea sunt așezate în tine, iar tu trebuie să le slujești.”

5 Și i s-au înfățișat lui Isus toate împărățiile pământului și toți oamenii, cum trăiesc ei și se ostenesc de dragul trupului, așteptând răsplata de la acesta.

6 Iar glasul trupului i-a spus: „Iată cum pentru mine toți muncesc, iar eu le dau tot ce voiesc.

7 Dacă vei munci pentru mine, atunci și ție-ți va merge tot atât de bine.”

8 Dar Isus și-a spus: „Tatăl meu nu este trup, ci Duh. Prin El trăiesc, pe El îl știu mereu în mine, doar lui îi aduc cinstire, doar pentru El muncesc, doar de la El aștept răsplată.”

13 Atunci a încetat ispita, iar Isus a cunoscut tăria Duhului.

Lc 4, 14 / In 1, 36 Iar după ce Isus a cunoscut tăria Duhului, a lăsat pustiu și a mers din nou la Ioan, rămânând la el. Iar când Isus a plecat

de la Ioan, a spus Ioan despre El: „Acesta este Mântuitorul oamenilor.“

După aceste cuvinte ale lui Ioan, l-au părăsit doi ucenici ai lui Ioan pe învățătorul lor de până atunci și l-au urmat pe Isus. In 1, 37

Isus a văzut că-l urmau, s-a oprit și le-a spus: „Ce voțiți?“ 38

Au spus ei: „Învățătorule, vrem să rămânem la tine și să-ți cunoaștem învățătura.“

El le-a spus: „Veniți cu mine și vă voi spune toate.“ 39

Ei au mers cu El și au rămas la El, ascultându-l până la ceasul al zecelea.

Unul dintre acești ucenici se numea Andrei. Andrei avea un frate pe nume Simon. 40

După ce Andrei l-a ascultat pe Isus, s-a dus la fratele său Simon și i-a spus: „L-am aflat pe Cel despre care au scris Profetii și Moise, pe Cel care ne-a vestit mântuirea.“ 41

Andrei l-a luat pe Simon cu el și l-a dus și pe el la Isus. Acestui frate al lui Andrei i-a dat Isus supranumele de Petru, care înseamnă Piatră. Și amândoi acești frați s-au făcut ucenici ai lui Isus. 42

Apoi l-a mai întâlnit Isus, înainte să intre în Galileea, și pe Filip și l-a îndemnat să-l urmeze. 43

Filip era din Betsaida – același loc din care-și aveau obârșia Petru și Andrei. 44

După ce Filip l-a cunoscut pe Isus, a plecat și l-a căutat pe fratele său Natanael și i-a spus: „L-am aflat pe Alesul lui Dumnezeu, despre care au scris Profetii și Moise; este Isus, fiul lui Iosif din Nazaret.“ 45

Natanael s-a mirat că Cel despre care au scris Profetii era din satul vecin și a spus: „Ar fi ciudat ca Trimisul lui Dumnezeu să fie din Nazaret.“ Filip a spus: „Vino cu mine; vei vedea și auzi tu însuși.“ 46

Natanael a încuviințat, a plecat cu fratele său și s-a întâlnit cu Isus și, după ce l-a ascultat, i-a spus lui Isus: „Da, acum 47-49

văd că este adevărat că Tu ești Fiul lui Dumnezeu și Regele lui Israel.“

Isus i-a spus: „Atunci ia aminte la ceva mai important decât aceasta: de acum înainte, cerul este deschis, iar oamenii se pot însoți cu puterile cerești. De acum înainte, Dumnezeu nu va mai fi despărțit de oameni.“ 51

Iar Isus a venit în locul său natal, Nazaret, iar sâmbătă s-a dus, ca întotdeauna, la sinagogă și a început să citească. Lc 4, 16

I s-a dat Cartea Profetului Isaia. El a deschis-o și a început să citească. În Carte stătea scris: „Duhul Domnului este în mine, El m-a ales să vestesc mântuirea celor nefericiți și cu inima zdrobită, să le vestesc celor înlănțuiți eliberarea, celor orbi lumina și celor chinuiți scăparea și pacea, să le vestesc tuturor vremea îndurării lui Dumnezeu.“ 17

A închis cartea, a dat-o slujitorului și s-a așezat, iar toți așteptau cu nerăbdare ce va spune. 20

Iar El a spus: „Acum s-a împlinit această Scriptură înaintea ochilor voștri.“ 21